

χλαίνη

Δευτέρα, 17 Δεκεμβρίου 2012

7:20 πμ

Σημασία:

Και χλαίνα ή χλανίς

Αρχαίο Ανδρικό ένδυμα που φοριέται πάνω από τον χιτώνα

Η χλαίνη αποτελούσε το παλτο των στρατιωτικών. Αντικατέστησε τον μανδύα.

Πριν από περίπου 40 χρόνια αντικαταστάθηκε από το Τζάκετ.

Εγκυκλοπαιδικά:

— Una volta specie di sopravveste lunga senza maniche, con cappuccio da porre in capo, o per ornamento; ma oggi si dà comunemente questo nome anche ad una sopravveste non molto larga, e con maniche, che si chiude dinanzi per lo più con bottoni.

Screen clipping taken: 17/12/2012 7:48 πμ

Συγγενικά

μανδύας

Ετυμολογία:

χλαίνα (*χλαν-ja), **ἰων. χλαίνη**, ἢ *μέγα ένδυμα (ἱμάτιον) ριπτόμενον ὑπέρ-
άνω τοῦ χιτῶνος, ἐπανωφόριον, **μανδύας*** (> λατ. *Isena* τῆ μεσολαβῆσει
τῶν Ἑτρούσκων;), **χλανίς**, -ίδος, ἢ *λεπτόν μάλλινον ἐπανωφόριον*. Ἴσως
καί **χλαμύς**, -ύδος (αἰτ. *χλάμυρ* Σαπφώ), ἢ *εὐρύς καί χονδρός ἐπενδύτης
τῶν ἀνδρῶν, στρατιωτικός **μανδύας**, **χλαμύς***: Ἴσως λ. ξένη (πβ. γεωργ.
khlamindi=*διπλοῖς*, τὸ ὁποῖον ἔνεκα τοῦ -*ind*- Ἴσως δὲν προῆλθεν ἐκ τῆς
Ἑλλ., ἀλλ' εἶναι δάνειον ἐκ τινος μικρασιατ. γλώσσης).

Ξενόγλωσσα

Λατινικά *capa*

Από το **capere** = λαμβάνω, συλλαμβάνω, καλύπτω επειδή η κάπα καλύπτει όλο το σώμα. Ἴσως συγγενές με το τουρκικό *karak* = κάλυμμα

Ιταλικά *capra*

capra *prov. sp. e port. capa; fr. chape.*
Corrisponde al *volg. lat. CAPA* e più tardi
CAPPA, che Isidoro trae da *CAPERERE prendere, contenere*, perché avvolge e prende tutta la persona (v. *Capere*), alla stessa guisa, osserva il Diez, che l'*a. a. ted. GIFANG* abito sta a *FÂHAN - p. p. GE-FANGEN - prendere* e il *m. a. ted. VAZZEN* vale *contenere e vestire*. Altri senza bisogno confronta coll'*arab. KOEBA specie di mantello*, e al *turc. KAPAK tutto ciò che copre*.

Από το *capra* έχουμε τα εξής παράγωγα που πέρασαν και στα Ελληνικά:

καπότα= κάπα συνήθως βοσκού ή κλέφτη του 21. Επίσης ευφημισμός για το προφυλακτικό.

Καπουτσίνος = Καλόγερος ειδικού τάγματος αλλά και καφές με γάλα επειδή είναι ομοιόχρωμος με το ράσο των καπουτσίνων.

Καπότο= ορος του πικέτου

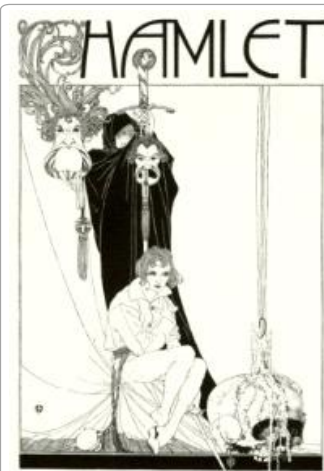
Πβλ. ε κατέλαβε λοιπόν ο ύπνος και ωνειρεύθη... ούτε άσματα αηδόνος, ούτε μαύρας πλεξίδας, ούτε σελήνης μαρμαρυγάς, αλλ' ότι ευρισκόμην εις την Σύραν, εις την Λέσχην, και εκέρδιζα του πρωτομάστορη του πικέτου Αλοΐσιου Κατζαΐτη **τρία καπότα** κατά σειράν.

Εμμ. Ροΐδη - Ψυχολογία Συριανού συζύγου

ομοηχο κ : καπα = το γράμμα του αλφαβήτου.

Αγγλικά cloak

Στον « Αμλετ » του Σεξπηρ ο Αμλετ αρνείται ότι η μαυρη χλαΐνη του (inky cloak) δειχνει τη λύπη του.

Gertrude. Thou know'st 'tis common. All that lives must die, passing through nature to eternity.

Hamlet. Ay, madam, it is common.

Gertrude. If it be, why seems it so particular with thee?

Hamlet. Seems, madam, Nay, it is! I know not "seems".

'Tis not alone my inky **cloak**, good mother,
... 'That can denote me truly. These indeed seem,
For they are actions that a man might play;
But I have that within which passeth show-
These but the trappings and the suits of woe.

Ο John Barrymore ως Hamlet

Γαλλικά

Εικόνες:

Λοχίας πεζικου του 1939 με χλαΐνη

Χλαίνη αντιστράτηγου

Βραχεία χλαίνη υποστρατήγου

<http://www.stougiannidis.gr/AENAON/AS6/mandyas.pdf>

Φράσεις:

ἔσσαι με **χλαϊνάν** τε χιτῶνά τε, εἶματα καλά

Ομηρου Οδύσσεια 14.154

Παροιμίες:

μήτε χλαίνα μήτε σισύρα συμφέρει
Δηλ. Δεν είναι ευχαριστημένος με τίποτα.

Κυλίσε ο τεντζερης και βρηκε το κατακι.

Αναφορές

χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι.
(47.) εἰσὶ δὲ χλαῖναι αἱ μὲν ἀπλοῖδες, ὡς Ὅμηρος (Ω 230)
'δῶδεκα δ'
ἀπλοῖδας,' αἱ δὲ διπλαῖ, 'διπλῆν ἑκταδίην (Hom K 134)·'
ταύτας
δ' οἱ Ἄττικοι ἀπληγίδας καὶ διπληγίδας καὶ διβόλους
ὠνόμαζον.

Πολυδεύκους - Ονομαστικόν

Παραγωγή:

Χλανίδιον
Χλαμύς

Τραγούδι

Ο Σταμούλης ο Λοχίας

Κάποτε στο Τεπελένι
Εικοσάχρονα παιδιά
Με μια ματωμένη **χλαίνη**
Τρέχαμε για λευτεριά

Αναφορές

Ποίηση

1. ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ - Ο ΓΕΡΟΒΟΣΚΟΣ

Πάνω στην **καπότα** μου
- φορεσιά και στρώμα μου-
είδα ονείρατα, γυρτός,
ξυπνητός και κοιμιστός.

Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis